

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Katveet ja rajapinnat – gerontologisen sosiaalityön palvelupolut ja työnjako (Katve- hanke)

Heli Valokivi, Laura Kallioma-Puha, Paula Vasara, Hilla Kiuru, Andrea Lorenz-Wende, Sini Tiihonen, Taina Miettinen, Tyyne Ylinen ja Satu Ylinen

Katve-tutkimushanke

- Rahoitus: STM sosiaalityön yliopistotasaisen tutkimuksen valtionavustus 01/2026-12/2027, VN/8327/2025.
- Tutkimus toteutetaan Jyväskylän yliopiston (JYU) ja Tampereen yliopiston (TAU) sosiaalityön oppiaineiden yhteistyönä.
- Mukana hankkeessa ovat Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen hyvinvointialueet, sekä TAYS ja Sairaala Nova. Mukana ovat myös Jyväskylän ja Hämeenlinna-Vanajan seurakuntien diakoniatyö.

Sosiaali- ja
terveysministeriön
RAHOITTAMA

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Tampereen yliopisto

KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE

Pirkanmaan
hyvinvointialue

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

HÄMEENLINNA-VANAJAN
SEURAKUNTA

Mistä on kyse?

- Tarkastelemme haavoittuvassa asemassa olevien 65+ iäkkäiden reittejä gerontologiseen sosiaalityöhön.
- Selvitämme, miten sujuvat siirtymät rakentuvat ja miten iäkkäiden oikeudet toteutuvat palvelupolulla.
- Analysoimme ammattilaisten työnjakoa ja yhteistyötä palvelupolun eri vaiheissa.
- Tutkimme, missä tilassa ja asemassa gerontologinen sosiaalityö toimii osana palvelujärjestelmää.
- Hyödynnämme aiempaa aineistoa sekä keräämme uutta.

Tutkimukselliset lähtökohdat

- Tarkastellaan iäkkäiden palvelupolkuja gerontologiseen sosiaalityöhön sekä palvelujärjestelmän rajapintoja ja katveita.
- Lähtökohtana havainto gerontologisen sosiaalityön paikoin epäselvästä ja näkymättömästä asemasta.
- Huomio kiinnittyy ammattilaisten työnjakoon, yhteistyöhön ja gerontologisen sosiaalityön sijoittumiseen palvelujärjestelmään.
- Tarkastellaan katveiden vaikutuksia iäkkäiden oikeuksien toteutumiseen ja palveluun pääsyyn.
- Aiempi tutkimus (ks. [IPO-hanke](#)) osoittaa, että gerontologisen sosiaalityön asema on ajoittain näkymätön – tätä ilmiötä syvennetään hyvinvointialueiden toimintaympäristössä.

Miksi tutkitaan?

- Iäkkäiden palvelupoluille syntyy rajapintoja ja katveita, joissa tuen tarve voi jäädä tunnistamatta.
- Gerontologisen sosiaalityön saatavuus, asema ja rooli vaihtelevat hyvinvointialueilla.
- Epäselvä työnjako ja siirtymien pirstaleisuus voivat johtaa siihen, että iäkäs ohjautuu sivuun tai väärälle uralle.
- Oikea-aikaiset ja riittävät palvelut ovat kriittisiä: viivästykset lisäävät ja monimutkaistavat palvelutarpeita.
- Yhdenvertaisuus ja iäkkäiden oikeuksien toteutuminen eivät ole kaikkialla itsestäänselvyksiä.
- Kestävä palvelujärjestelmä edellyttää selkeitä rooleja, toimivia siirtymiä ja näkyvää gerontologista sosiaalityötä.

Asiakkaat

- Palveluun pääsyn sujuvuus ja oikeuksien toteutuminen.
- Siirtymien toimivuus palvelupolulla.
- Katveet: riskit jäädä näkymättömiin tai ohjautua väärin.
- Yhdenvertaisuus eri hyvinvointialueilla (HVA) ja yhteistoiminta-alueilla (YTA).
- Toimijuuden ja osallisuuden tukeminen.

Työntekijät

- Työnjako palvelupolulla.
- Rajapinnat ja yhteistyö eri toimijoiden välillä.
- Gerontologisen sosiaalityön asema ja näkyvyys.
- Saatavuus ja resurssit (ylikuormituksen riskit).
- Porrasteisuus ja asiantuntijuuden hyödyntäminen.

Hankkeen työpaketit

Saavutettavuus

Tarkastelee, miten iäkkäät pääsevät palveluihin ja millaisia esteitä syntyy (asiakkuuden kriteerit, portinvartijuus, hajanaiset reitit).

Perustuu oikeuksiin pääsyn ja AAAQ-kehikon ajatukseen: palvelujen saatavuus, saavutettavuus, hyväksyttävyyys ja laatu.

Auttaa tunnistamaan katveita, joissa oikeudet eivät toteudu.

Tila

Kuvaa gerontologisen sosiaalityön aseman, roolin ja näkyvyyden palvelujärjestelmässä.

Hyödyntää tilan teorioita (esim. sosiaalinen tila, hoivan maisema) hahmottamaan, missä syntyy kiistanalaisia, kadonneita tai romahtaneita tiloja.

Paljastaa piilossa olevia katvealueita ja alueellisia eroja sosiaalityön mahdollisuuksissa.

Sosiaalinen asianajo

Käsittelee, miten sosiaalityöntekijät turvaavat iäkkäiden perus- ja ihmisoikeudet ja toimivat asiakkaan asianajajina.

Tuo esiin oikeudellisesti ja eettisesti haastavat rajapintatilanteet, joissa työntekijät toimivat usein harmaalla alueella.

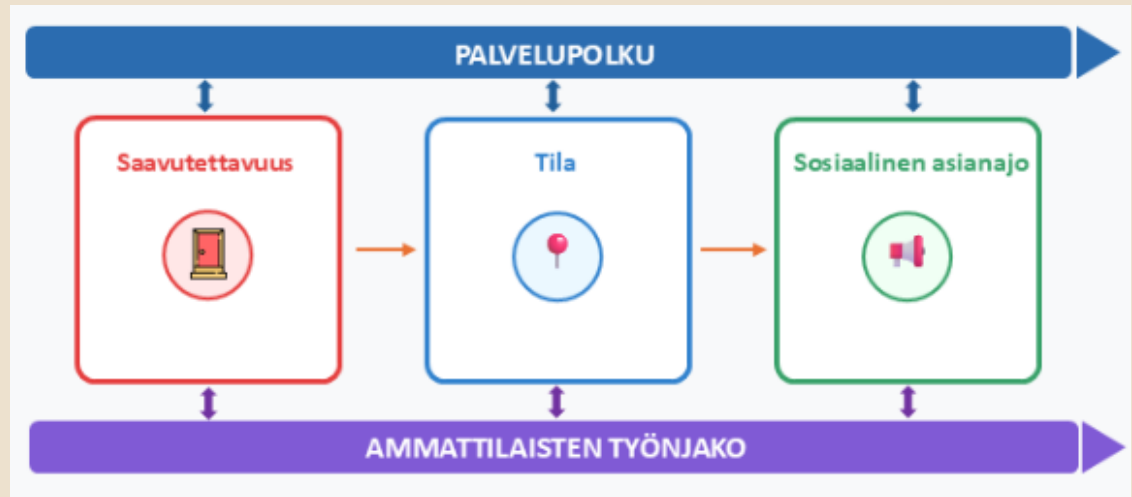
Korostaa asianajon merkitystä katveiden ehkäisemisessä ja palveluihin pääsyn varmistamisessa.

Katveen tutkimuskysymykset ja -asetelma

Pääkysymykset:

- 1) Minkälaisia katvealueita ja rajapintoja on palvelupolulla gerontologiseen sosiaalityöhön?
- 2) Millaisia ammatillisia rajanvetoja ja yhteistyötä rakentuu gerontologisen sosiaalityön palvelupolulle?

Tutkimustiimi (JYU ja TAU)

JYU:

- Heli Valokivi, sosiaalityön professori
  - Hankkeen vetäjä
- Paula Vasara, yliopistotutkija
  - Työpaketti 1. Saavutettavuus – vastuututkija
- Hilla Kiuru, tutkijatohtori
  - Työpaketti 2. Tila – vastuututkija
- Andrea Lorenz-Wende, projektitutkija
- Sini Tiihonen, väitöskirjatutkija
- Taina Miettinen, projektitutkija

TAU:

- Laura Kallioma-Puha, sosiaali oikeuden professori
  - Hankkeen vetäjä
  - Työpaketti 3. Sosiaalinen asianajo – vastuututkija
- Tyyne Ylinen, tutkija
- Satu Ylinen, vieraileva tutkija

Hankkeen tutkijat tavoitettavissa sähköpostitse (yhteystiedot yliopistojen henkilösivuilta).

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kiitos huomiosta!

